

SADRŽAJ

Inicijativa “Generacija za ravnopravnost” u Bosni i Hercegovini	3
Prezentacija preporuka o socio-ekonomskim i zakonodavnim mogućnostima za smanjenje neplaćenog rada žena u BiH.....	4
Prezentacija „Polazne studije o ekonomiji brige i njege u Bosni i Hercegovini“ i naredni koraci ka promjeni.....	7
Implementacija rješenja u oblasti ekonomije brige i njege u Kantonu Sarajevo.....	9
Kampanja na društvenim mrežama.....	10
Medijska podrška.....	13

INICIJATIVA “GENERACIJA ZA RAVNOPRAVNOST” U BOSNI I HERCEGOVINI

Bosna i Hercegovina se pridružila “Generaciji za ravnopravnost” u ljeto 2021. godine sa kampanjom koja je posvećena društvenoj mobilizaciji i lokalizaciji akcionih koalicija.

Od 2021. godine pokrenute su četiri akcione koalicije, koje se fokusiraju na:

1. Tjelesnu autonomiju i seksualno i reproduktivno zdravlje i prava (juli 2021. godine, pod vodstvom UNFPA);
2. Ekonomsku pravdu i prava (oktobar 2021. godine, pod vodstvom UN Women);
3. Borbu protiv rodno zasnovanog nasilja (decembar 2021. godine, pod vodstvom UN Women);
4. Klimu i rod (oktobar 2022. godine, pod vodstvom UNDP-a).

Nastavak kampanje „Generacija za ravnopravnost“ u BiH se realizuje u 2023. godini kroz rad Akcione koalicije za ekonomsku pravdu i prava, s fokusom na ekonomiju brige i njege i ekonomsko osnaživanje žena.

Kampanja pod sloganom „Nemam ti kad“ realizovana je kroz različite aktivnosti s ciljem povećanja razumijevanja bh. građana i građanki o tome šta je ekonomija brige i šta podrazumijevaju plaćeni i neplaćeni rad, o nesrazmjernoj odgovornosti u oblasti brige i njege između muškaraca i žena kao izvora rodne neravnopravnosti, o nesrazmjeru brige između porodica i društva, te s ciljem podsticanja javnosti na pozitivnu promjenu stavova koji će doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i ekonomskom osnaživanju žena.

Nastavljajući rad na podizanju svijesti i prepoznavanju značaja ekonomije brige i njege u BiH, kampanja je nastavljena i 2024. godine, pod sloganom **"Nemam ti kad"**, uz prateće poruke **#zaslužujembolje** i **#budimoradnopravni**, također pod okriljem Akcione koalicije za ekonomsku pravdu i prava. U okviru kampanje, održana su dva dijaloška događaja sa partnerima i predstavnicima/ama vladinih institucija oba entiteta, međunarodne zajednice i organizacija civilnog društva, uz intenzivnu medijsku podršku. S ciljem poticanja javnosti na raspravu o neravnomjernoj raspodjeli posla između žena i muškaraca, i pravednijoj podjeli uloga u kućanstvima i zajednicama, korištene su društvene mreže, a ostvarena je i saradnja sa influencerima/kama i umjetnicima/ama.

Kampanja je realizirana u okviru projekta „Prevođenje okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH u održivi i inkluzivni rast (SDG2BiH)“, finansiranog od strane Švedske, kroz implementaciju UNDP-a, u partnerstvu sa UNICEF i UN Women uredima u BiH, u okviru sveukupne podrške pružene od strane Ujedinjenih nacija vlastima u Bosni i Hercegovini kako bi doprinijeli ostvarenju Ciljeva održivog razvoja.

PREZENTACIJA PREPORUKA O SOCIO-EKONOMSKIM I ZAKONODAVNIM MOGUĆNOSTIMA ZA SMANJENJE NEPLAĆENOG RADA ŽENA U BiH

Prvi događaj u okviru kampanje održan je 2. aprila 2024. godine u Sarajevu, uz prisustvo brojnih partnera, predstavnika/ca vladinih institucija iz Federacije BiH, uključujući kantone i općine, kao i predstavnika/ca međunarodne zajednice i organizacija civilnog društva, sa ciljem kolektivnog identificiranja narednih koraka za razvoj ekonomije brige i njege u BiH.

Ovom prilikom, predstavljene su preporuke o socio-ekonomskim i zakonodavnim mogućnostima za smanjenje neplaćenog rada žena u BiH, koje su identifikovane u okviru „Polazne studije o ekonomiji brige i njege u BiH“. Studiju je 2023. godine izradio Ekonomski institut Sarajevo, u partnerstvu sa UN Women BiH, uz podršku Švedske. Preporuke Studije usmjerene su na prepoznavanje, smanjenje i preraspodjelu postojećeg neplaćenog rada brige i njege unutar domaćinstva, zajednice (civilnog društva), tržišta (privatnog sektora) i vlasti (poboljšanjem pravne i institucionalne infrastrukture), uz identificirani skup zakonodavnih i političkih prioriteta.

PREPORUKE

Naknade za
porodiljsko
odsustvo za
zaposlene
žene

Obavezno
roditeljsko
odsustvo za
očeve

Provođenje
kampanje o
zakonu o radu

Zakon o
uslugama
njege

Usluge
pomoći u
kući

Zaposlenje
za
njegovatelje/ice

Dnevna
njege

Aktivacija
obeshrabrenih
žena na
tržištu rada

Škola
roditeljstva

Ankete
o korištenju
vremena

Info-centar

Ravnoteža
između
poslovnog i
privatnog
života

Centri za
pružanje više
vrsta usluga
njege

Učešće
muškaraca u
kućnim
poslovima

Život u
staračkim
domovima

Melika Husić-Mehmedović, profesorica Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu i Sabina Čelik, zakonodavna stručnjakinja, predstavile su preporuke Studije i zakonodavne mogućnosti za smanjenje neplaćenog rada žena.

U okviru radionica, razgovaralo se o narednim koracima za implementaciju spomenutih preporuka na osnovu prioriteta, mogućnosti i trenutne situacije, te na koji način se institucije mogu aktivirati u budućim aktivnostima u oblasti ekonomije brige kroz implementaciju identifikovanih rješenja na različitim nivoima vlasti.

Učesnici i učesnice radionica razgovaraju o narednim koracima u implementaciji preporuka "Polazne studije o ekonomiji brige i njege u BiH".

Jo-Anne Bishop, predstavница UN Women BiH

„Prema 'Studiji o ekonomiji brige i njege u BiH', neplaćeni rad na pružanju brige i njege predstavlja jednu od najvećih prepreka potpunoj uključenosti žena na tržište rada i najveći je u regiji. UN Women u BiH, zajedno sa partnerima, radi na daljnjim analizama kako bismo promijenili situaciju u toj oblasti. To podrazumijeva rad na izradi novih politika, novih zakonskih rješenja i novih modela kojima će se rješavati oblast neplaćenog rada u oblasti brige i njege.“

Adnan Delić, federalni ministar rada i socijalne politike

„U saradnji sa UN Women i ostalim ključnim akterima, Ministarstvo planira uspostaviti sveobuhvatne strategije za unapređenje pristupa žena tržištu rada, poboljšanje uslova rada i olakšavanje podjele obaveza u domaćinstvu. Cilj je razviti efikasna rješenja koja će doprinijeti smanjenju neplaćenog rada žena i promovirati rodnu ravnopravnost. Zajedno možemo napraviti razliku i osigurati da svaka žena u Bosni i Hercegovini ima priliku za ravnopravan, pravedan i dostojanstven život.“

Samra Filipović-Hadžiabdić, direktorica Agencije za ravnopravnost spolova BiH pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH

„Potrebno je podsticati mjere za usklađivanje privatnog i profesionalnog života kao što je, između ostalog, razvoj poslovne prakse koja uvažava porodični život i jednako je dostupna ženama i muškarcima, investiranje u ekonomiju brige, kao i jačanje svijesti - podjednako kod muškaraca i kod žena - o potrebi ravnopravne podjele porodičnih i kućanskih poslova. Usklađivanje privatnih i profesionalnih obaveza direktno podržava žene i muškarce kao jedinice, zatim porodicu, a onda i ekonomsko osnaživanje i društveno-ekonomski prosperitet Bosne i Hercegovine.“

PREZENTACIJA „POLAZNE STUDIJE O EKONOMIJI BRIGE I NJEGE U BiH“ I NAREDNI KORACI KA PROMJENI

U Banjoj Luci je 25. aprila 2024. godine organizovan drugi događaj u okviru kampanje kojem su prisustvovali predstavnici vladinih institucija Republike Srpske, te međunarodne zajednice i nevladinih organizacija. U prvom dijelu, prisutnima je predstavljena „Polazna studija o ekonomiji brige i njege u BiH“ zajedno sa socio-ekonomskim i zakonodavnim preporukama i zaključcima uz fokus na njihovu primjenu u Republici Srpskoj.

Melika Husić-Mehmedović i Lejla Turulja, profesorice Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, predstavile su u Banjoj Luci preporuke Studije i zakonodavne mogućnosti za smanjenje neplaćenog rada žena.

Foto: UN Women BiH/Luka Banjac

Učesnic/e događaja razgovarali su o tome kako raditi na razvoju ekonomije brige i rješenja koja treba implementirati na lokalnom i entitetskom nivou.

Na događaju se razgovaralo o tome kako interesne strane mogu raditi na budućem razvoju ekonomije brige, uz naglašavanje aktivnosti i preporuka koje treba implementirati na lokalnom i entitetskom nivou. U panel diskusiji su učestvovali/e: Vinko Lolić, direktor Gerontološkog centra u Banjoj Luci, Radmila Žigić iz Fondacije Lara, Vesna Savić iz Centra za socijalni rad Bijeljina, i Patricia Cortes, koordinatorica UN Women za Globalnu alijansu za brigu (Global Alliance for Care). Ovaj događaj bio je prilika da se istaknu dobre prakse, ali i izazovi, kao i prilike koje postoje u Republici Srpskoj za razvoj ekonomije brige.

Amila Ibričević, programska službenica pri ambasadi Švedske u BiH

„Današnji razgovori predstavljaju korak ka oblikovanju inovativnih strategija za transformaciju ekonomije brige i ističu zajedničku posvećenost rodnoj ravnopravnosti i društvenom osnaživanju. Zaključci i uvidi iz sveobuhvatne studije postavljaju temelje za zakonodavne, političke i programske inicijative. Švedska sa zadovoljstvom podržava napredak inkluzivnih i održivih politika ekonomije brige u BiH.“

Jelena Kurtinović, pomoćnica ministra pri Ministarstvu porodice, omladine i sporta Republike Srpske

„Podrazumijeva se da su žene aktivne na tržištu rada, ali i aktivne kao domaćice, majke i supruge. Do sada se nikada nije vodilo računa o tome da sav taj posao, besplatan rad, bude na adekvatan način nagrađen i cijenjen. Mi moramo da povedemo računa o svim članovima porodice, da se žena u svojoj porodici osjeća dobro i da mi što više kao institucija Republike Srpske pomognemo i pronađemo način na koji se taj rad može vrednovati i cijeniti.“

IMPLEMENTACIJA RJEŠENJA U OBLASTI EKONOMIJE BRIGE I NJEGE U KANTONU SARAJEVO

U okviru saradnje Vlade Kantona Sarajevo, UN Women BiH i Ekonomskog instituta u Sarajevu, a uz podršku Švedske, kreirana je Mapa prava i usluga za osobe s invaliditetom i starije osobe u Kantonu Sarajevo, kao i njihove negovatelje/ice, kako bi ova populacija imala lakši pristup svojim pravima. Mapa će uskoro biti dostupna na zvaničnoj web stranici Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS, te će građani/ke u nekoliko klikova moći dobiti sve informacije o pravima i uslugama, kao i načinu kako da ih realizuju.

Premijer KS Nihad Uk i predstavnica UN Women BiH Jo-Anne Bishop u aprilu 2024. godine potpisali su Memorandum o razumijevanju, s ciljem pojednostavljivanja pristupa pravima i beneficijama za osobe s invaliditetom, starije osobe i negovatelje u Kantonu Sarajevo.

Općina Centar Sarajevo također se potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju u maju 2024. godine pridružila naporima UN Women u podizanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti i ekonomskom osnaživanju žena. Prepoznajući važnost ulaganja u oblast ekonomije brige, Općina Centar usvojila je Pravilnik o kriterijima i raspodjeli novčanih sredstava za sufinansiranje troškova vantjelesne oplodnje i jednokratnu novčanu pomoć za rođenje djeteta, putem kojeg je regulisano pitanje plaćenog odsustva za očeve - što je prvi put da se plaćeno odsustvo za očeve reguliše kroz legislative bh. institucija. Općina Centar je i prva lokalna zajednica u Kantonu Sarajevo koja je proglašena rodno odgovornim akterom, u okviru Akcione koalicije za ekonomsku pravdu i prava, te se obavezala na promjene u cilju postizanja globalnih ciljeva rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena.

Amila Ibričević, programska službenica pri ambasadi Švedske u BiH, Nihad UK, premijer Kantona Sarajevo, Jo-Anne Bishop, predstavnica UN Women u BiH, i Samir Krivić iz Udruženja oboljelih od poliomijelitisa, povreda mozga i kičmene moždine Kantona Sarajevo, nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između Kantona Sarajevo i UN Women.

Foto: Kanton Sarajevo

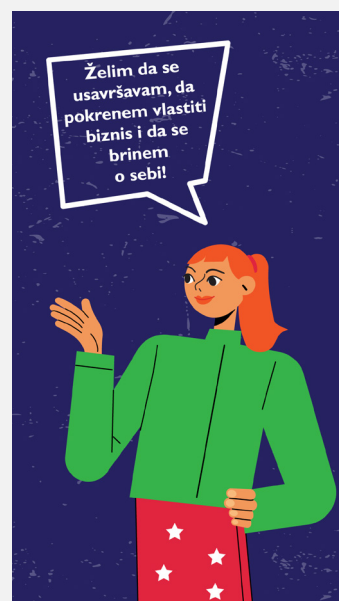
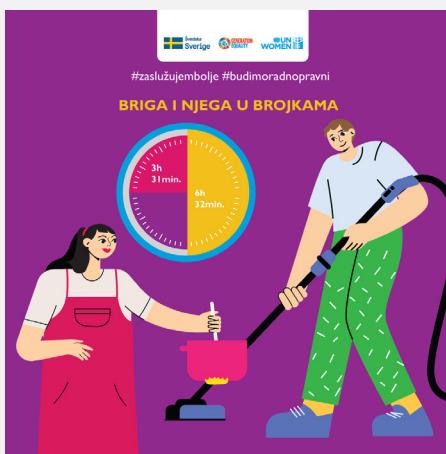

Srđan Mandić, načelnik Općine Centar Sarajevo, i Jo-Anne Bishop, predstavnica UN Women u BiH, nakon potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između Općine Centar i UN Women.

Foto: Općina Centar Sarajevo

KAMPANJA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

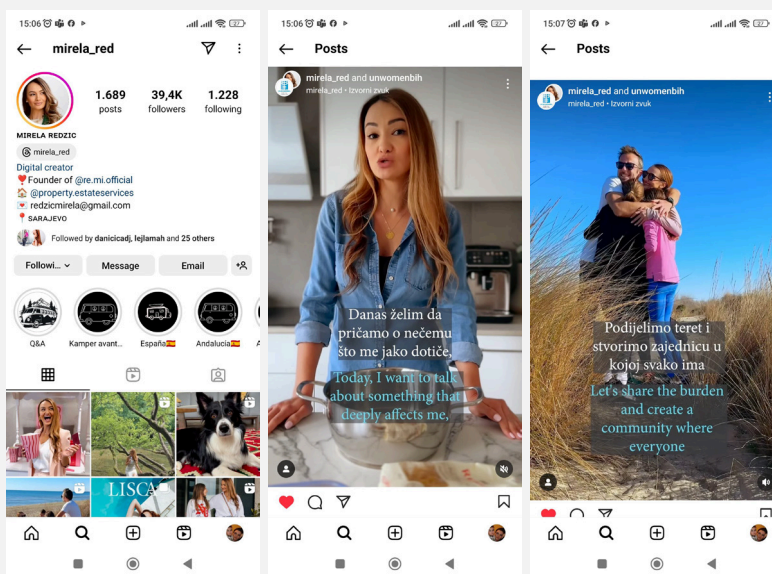
Uporedo sa dijaloškim događajima, kampanja je implementirana i na društvenim mrežama. Kreirani su različiti vizuali i ilustracije, te kratki video materijali s ciljem podizanja svijesti javnosti o važnosti i potencijalu ekonomije brige u BiH i neravnomjernoj raspodjeli posla između žena i muškaraca, te poticanja na raspravu i promjene u smjeru pravednije podjele uloga u kućanstvima i zajednicama i smanjenja neplaćenog rada brige i njege kojeg najčešće obavljaju žene. Javnost je kroz društvene mreže upoznata i sa inicijativama i modelima za poboljšanje ekonomije brige u BiH na kojima UN Women BiH radi sa svojim partnerima.

Tokom kampanje, ostvarena je i saradnja sa influencerima/kama i umjetnicima/cama koji su također podržali kampanju.

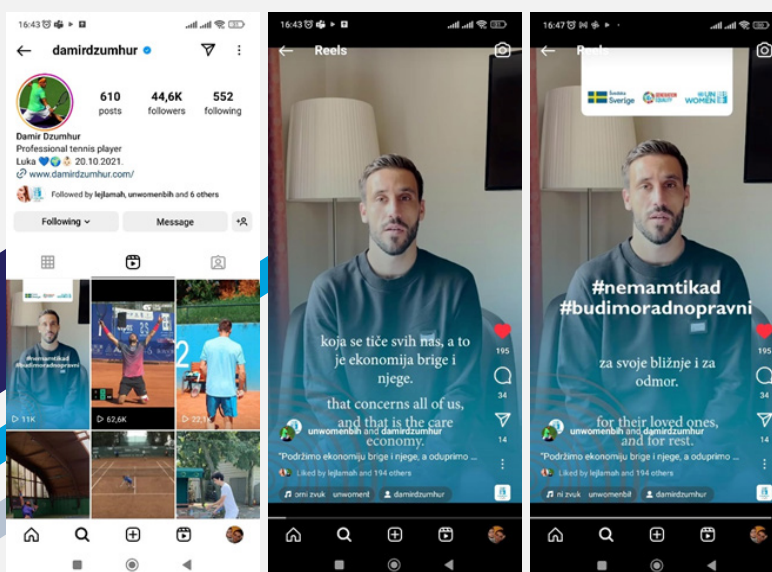
Mirela Redžić:

https://www.instagram.com/mirela_red/

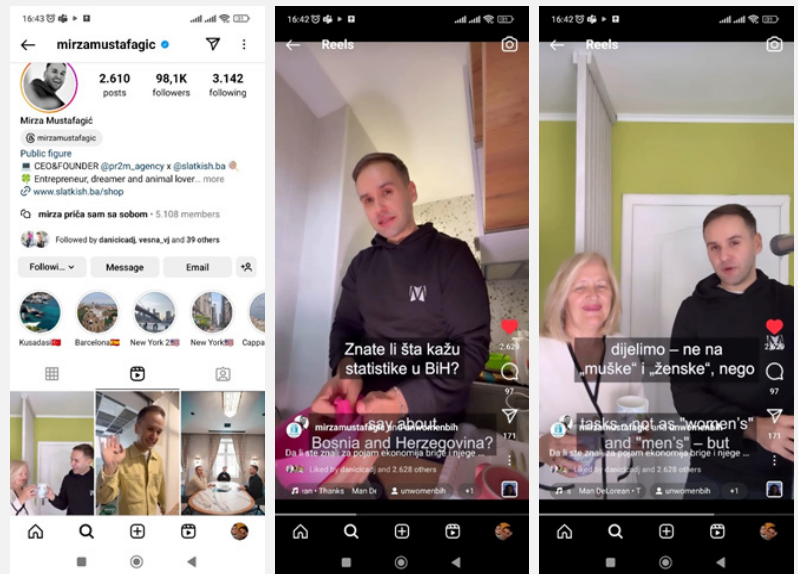
Damir Džumhur:

<https://www.instagram.com/damirdzumhur/>

Mirza Mustafagić:

<https://www.instagram.com/mirzamustafagic/>

In Bosnia we don't say:

<https://www.instagram.com/inbosniawedont/>

